

На основу члана 54. Закона о добробити животиња ("Сл. Гласник РС" број 41/2009) и члана 51. Статута општине Књажевац ("Сл. лист општине Књажевац" бр. 4/2009), Општинско веће општине Књажевац, на седници одржаној дана 10. 12. 2009. године, донело је

ПРОГРАМ КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ

УВОД

Велики број напуштених животиња (паса и мачака) на улицама нашег града, насељених места и у пољима, резултат је напуштања кућних љубимаца од стране њихових власника. Сада већ бивши кућни љубимци препуштени су сами себи у борби за голи живот, а као последица тога је неконтролисано размножавање, чиме се већ постојећи број напуштених животиња повећава.

Узрок овом проблему су лоше навике људи и тешка економска ситуација грађана, који због недостатка средстава за обележавање и вакцинацију, прибегавају избацавању животиња на улицу. Због тога је неопходно:

1. применити важеће одредбе Закона.
2. стимулисати мере за стерилизацију, вакцинацију и обележавање.
3. изградити прихватилиште за напуштене животиње.
4. формирати Зоохигијенску службу.
5. решавати проблем напуштених животиња до изградње прихватилишта и формирања Зоохигијенске службе – прелазно решење.

Применом ових одредби у пракси, стичу се услови за санкционисање несавесних и неодговорних власника кућних љубимаца, који продукују проблем. Такође је потребно повећати хигијену у насељеним местима, како би се смањила могућност прехрањивања напуштених животиња на улици, које могу да буду агресивне, што је потенцијална опасност за људе, децу и домаће животиње.

Кућни љубимци јесу пси, домаће мачке, домаће птице, мали глодари, тераријумске, акваријумске и друге животиње, које се гаје или држе за дружење, рекреацију, заштиту или помоћ човеку.

Изгубљена животиња јесте животиња која је напустила власника, односно држаоца, без његове воље и коју он тражи.

Напуштена животиња јесте животиња која нема дом или која се налази изван њега и лишена је бриге и неге власника, односно држаоца и коју је он свесно напустио.

Локална самоуправа је по закону надлежна за решавање овог проблема. Први корак је израда и усвајање „Програма контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији општине Књажевац“ у складу са специфичностима средине (у даљем тексту „Програм“).

Да би Програм био успешно реализован, неопходна је сарадња надлежног Министарства, Локалне самоуправе, Комуналног предузећа, ветеринара, удружења за заштиту животиња и грађана.

Потребно је обратити пажњу на неколико битних елемената:

- **ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА** је прописала ефективне, превентивне мере које се односе на: регистрацију и обележавање паса, вакцинацију, одговорност власника, забрану напуштања кућних љубимаца и поступке са напуштеним животињама. (надлежност - Министарство).

- **ИЗРАДА ПРОГРАМА КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ** (надлежност - Локална самоуправа).

- **РЕГИСТРАЦИЈА И ОБЕЛЕЖАВАЊЕ** свих кућних љубимаца је кључна превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин свака животиња би била евидентирна и знао би се њен власник. (Министарство, Локална самоуправа и Ветеринарска станица).

- **СТЕРИЛИЗАЦИЈА** је најефикаснија мера којом се смањује број напуштених животиња, регулише бројност популације у прихватилиштима, као и неконтролисана репродукција напуштених животиња (Министарство, Локална самоуправа, Фондови, средства донација, Ветеринарска станица).

- **ПРИХВАТИЛИШТЕ** - свака општина мора основати прихватилиште и службу за збрињавање напуштених животиња. Прихватилиште мора бити опремљено, а запослени обучени за хумано хватање животиња, као и за рад са животињама у прихватилишту. Животиње се из прихватилишта враћају власнику уз надокнаду трошкова, удомљавају или уступају другим прихватилиштима и азилима удружења за заштиту животиња. (Локална самоуправа, Комунално предузеће, Удружења за заштиту животиња, грађани).

- **ФОРМИРАЊЕ СЛУЖБЕ ЗА РАД У ПРИХВАТИЛИШТУ И ЗООХИГИЈЕНСКЕ СЛУЖБЕ** - Члан 46. Закона о ветеринарству предвиђа обавезу локалне самоуправе да на својој територији организује зоохигијенску службу која обавља послове хватања и збрињавања напуштених животиња у прихватилиште за животиње.

- **УДОМЉАВАЊЕ** животиња из прихватилишта је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња. Све животиње које се дају на удомљавање морају бити вакцинисане, стерилисане и обележене. (Удружења за заштиту животиња).

- **ПРЕЛАЗНО РЕШЕЊЕ** - до изградње прихватилишта и формирања Зоохигијенске

службе у општини Књажевац, а ради што хитнијег решавања проблема напуштених животиња, сарађивати са другим локалним или регионалним прихватилиштима за напуштене животиње и Зоохигијенским службама, тј. Комуналним предузећима, која постоје у Србији и испуњавају законске услове. Њима Уговором поверити послове хватања и збрињавања напуштених животиња са територије општине Књажевац у прихватилиштима за животиње. Поверити Уговором интервентно хватање и збрињавање напуштених животиња, у појединачним случајевима, Ветеринарској станици са територије општине Књажевац, како би хитно напуштена животиња била ухваћена и збринута до доласка стручне екипе напред наведеног Комуналног предузеће (Локална самоуправа, Комунално предузеће, Ветеринарска станица).

- **САРАДЊА** свих учесника у ланцу решавања проблематике напуштених животиња и преузимање одговорности са свој део извршења Програма. (Министарство, Локална самоуправа, Комунално предузеће, Ветеринарска станица, Удружења за заштиту животиња и грађани).

- **ОБРАЗОВАЊЕ И ИНФОРМИСАЊЕ** - циљеви образовања и информисања су упознавање власника кућних љубимаца, као и грађана, са њиховим особинама и потребама, мотивима држања кућних љубимаца, законским обавезама власника. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима „Програма контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији општине Књажевац“, у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника кућних љубимаца. (Удружења за заштиту животиња, служба информисања локалне самоуправе, сви локални медији, просветно школске установе у општини, кинолози, еколошка удружења..).

- **ЕУТАНАЗИЈА** је најнеефикаснија мера контроле и решавања ове проблематике, по препоруци ветеринара, над агресивним и неизлечиво болесним животињама. (Ветеринарска станица).

- **ФИНАНСИРАЊЕ** - да би програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити финансијска средства за рад служби и функционисање прихватилишта, као и за превентивне мере (обележавање, вакцинација и стерилизација). - Буџет локалне самоуправе, средства из Министарства, донације...

Одговорност за реализацију свих тачака Програма пада на терет Локалне самоуправе, а спровођење конкретних мера из овог Програма који се односе на рад зоохигијенске службе и прихватилишта пада на терет ЈКП „Стандард“ Књажевац, након формирања, тј. изградње истих.

РАЗЛОЗИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

- **ЗДРАВСТВЕНИ** - спречава се ширење и преношење заразних болести као и болести које су заједничке људима и животињама (зоонозе).

- **СОЦИЈАЛНО-БЕЗБЕДНОСНИ** - смањење напада на грађане као и

узнемиравање јавног реда и мира.

- **ХИГИЈЕНСКО - ЕКОЛОШКИ** - спречава се растурање чврстог отпада и смећа из контејнера, канти, и депонија, избегава се прљање улица, јавних површина и дечијих игралишта.

- **ЕСТЕТСКИ** - лепши изглед града и насељених места, како за грађане тако и за туристе.

- **ХУМАНИ ОДНОС ПРЕМА ЖИВОТИЊАМА** - хумано поступање са животињама је мера у интересу и људи и животиња.

- **ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ** – трошкови постојања прихватилишта и службе временом би се вишеструко исплатили - наспрам трошкова које би Локална самоуправа морала да плати у случају одштетних захтева грађана.

- **ЕДУКАТИВНИ** – изградњом прихватилишта општина Књажевац добија нови простор за разне едукативне програме намењене подизању укупне свести грађана, нарочито деце о проблемима напуштених животиња.

Локална самоуправа, свесна своје одговорности и законске обавезе када је у питању решавање ове проблематике сагледавајући целокупну палету могућих решења, а у циљу да се понаша одговорно и тако утиче на смањење и хумано решавање проблематике напуштених животиња **израдила је овај Програм** и потрудиће се да се исти у пракси спроведе.

Овај Програм је настао као резултат неслагања са досадашњим начином решавања проблема паса луталица. Циљ пројекта је хуманији и савременији приступ решавању овог проблема, у складу са важећом Законском регулативом.

ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ

1. Закон о ветеринарству (Службени гласник РС бр. 91/2005).
2. Закон о добробити животиња (Сл. гл. РС бр. 41/2009).
3. Закон о заштити животне средине (Сл. гл. РС бр. 135/2004).
4. Закон о комуналним делатностима (Сл. гл. РС бр. 16/97 и 42/98).
5. Правилник о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла (службени лист СФРЈ бр. 53/89).
6. Одлука о начину држања и заштите домаћих и егзотичних животиња на територији градског и сеоских насеља у општини Књажевац (Сл. лист општина 03/2006).
7. Одлука о поверавању послова хуманог хватања, превоза, смештаја, збрињавања и уништавања животиња луталица (Сл. лист општина 20/2008).
8. Правилник о обележавању паса и вођењу евиденције о обележеним псима (службени гласник РС бр. 91/2005)

9. Правилник о условима и мерама за хумано хватање и уништавање паса и мачака луталица (Службени гласник РС бр. 29/94)

Уз важеће прописе коришћене су и консултације са инспекцијским службама, ветеринарском станицом, удружењима за заштиту животиња. Приликом израде овог Програма сагледана су искуства и пракса у решавању ове проблематике у нашем окружењу.

САДАШЊЕ СТАЊЕ И ОЦЕНА

Реална оцена је да је садашње стање решавања проблема напуштених животиња неодрживо и незадовољавајуће.

Проблем прекомерног броја паса луталица ранијих година је решаван повременим акцијама хватања паса луталица на улицама града и насељених места.

Променом Законских прописа и забраном убијања животиња задњих неколико година проблем се увећао.

Приликом израде овог Програма сагледали смо како исту проблематику решава наше окружење, те смо планирали да на сличан начин и ми решимо поменути проблем.

Донета је Одлука о поверавању послова хуманог хватања, превоза, смештаја, збрињавања и уништавања животиња луталица Јавном Комуналном Предузећу „Стандард“, које треба да уз помоћ општине формира Зоохигијенску службу, а општина Књажевац да изгради прихватилиште за напуштене животиње.

ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА

У циљу решавања поменутих проблема потребно је:

- изградња прихватилишта за напуштене животиње, капацитет 100 ком.;
- формирање службе за хватање напуштених животиња и рад у прихватилишту;
- набавка опреме за рад службе у прихватилишту;
- сарадња са удружењима за заштиту животиња по питању реализације Програма;
- сарадња са удружењима грађана, медијима, ветеринарским и другим службама, школама...
- измена постојећих одлука, евентуално доношење нових које регулишу ову област;
- обележавање свих паса на територији општине Књажевац;
- до изградње прихватилишта и формирања Зоохигијенске службе у општини Књажевац, а ради што хитнијег решавања проблема напуштених животиња, сарађивати са другим локалним или регионалним прихватилиштима за напуштене животиње и Зоохигијенским службама, тј. Комуналним предузећима, која постоје у Србији и испуњавају законске услове.

ОБЈЕКАТ ЗА СМЕШТАЈ УХВАЋЕНИХ ЖИВОТИЊА — ПРИХВАТИЛИШТЕ

У сврху реализације Програма, изградити објекат, по високим стандардима ЕУ за прихватање и безбедан боравак напуштених животиња.

У склопу ограђеног простора изградити све што је потребно за хумани приступ решавању проблема напуштених животиња у складу са важећом законском регулативом и то:

1. У прихватилиште обезбедити електроинсталације;
2. Изградити водоводну инсталацију;
3. Изградити фекалну канализацију;
4. Изградити већи број боксева за животиње, како би се могле раздвојити: болесне од здравих, мале од великих, агресивне од неагресивних, женке са младунцима и карантин за посматрање изолованих животиња по налогу инспекције;
5. У дворишту изградити неколико објеката за смештај животиња, које могу слободно да се крећу у кругу прихватилишта;
6. Обезбедити квалитетан приступ прихватилишту, како би се могло несметано прићи објекту у свим временским приликама;
7. У оквиру објекта предвидети простор за ветеринарске прегледе и интервенције ветеринара, где би свака ухваћена животиња била прегледана, очишћена од паразита, вакцинисана и обележена;
8. У објекту обезбедити простор за запослене раднике (пријемна канцеларија, трпезарија и купатило);
9. У објекту треба да постоји просторија за припрему и чување хране за животиње, као и магацини за лекове, алат и остала потребна средства за рад;
10. Објекат треба да има телефонске инсталације, али до довођења фиксне телефонске линије проблем се може премостити мобилном телефонијом;
11. Обезбедити просторију где ће ветеринар моћи да врши стерилизацију или кастрацију и остале потребне радње, чиме се постиже дугорочно решење и контрола популације незбринутих животиња.
12. Изградити јаму гробницу која испуњава прописане услове.
13. Изградити надстрешницу, где би било паркирано возило за превоз и хватање напуштених животиња, а исто возило је потребно обезбедити.

СЛУЖБА ЗА РАД У ПРИХВАТИЛИШТУ

Да би се ова служба формирала, потребно је обезбедити следеће:

1. **Запослити минимум два радника у прихватилишту за напуштене животиње.** Предвидети правилником послове за поменуте раднике.

2. Потребна опрема за хватање животиња састојала би се од:

- Возила специјалне намене за превоз ухваћених животиња (типа пикап).
- Кавези који се монтирају у возило за хватање животиња приликом транспорта .
- Хватаљке за животиње (минимум 2 ком.).
- Оковратници и поводци (минимум 10 комада).
- Корпе за агресивне животиње (минимум 10 ком.).
- Мрежа која се користи за хватање животиња на већем простору – дужине 10 м и ширине 1,5 (најмање 1 ком.).
- Мередов за хватање животиња са дугачком дршком (минимум 2 ком.).
- Кожне заштитне рукавице са кожним навлакама – неопходне за хватање агресивних животиња (минимум по један пар за сваког радника).
- Заштитно одело, минимум 2 комада, које се користи за хватање агресивних животиња – отпорно на уједе, појачано на подлактицама и потколеницама.
- Замка за животиње 4 ком. - за хватање животиња којима се не може прићи.
- Акумулаторски рефлектори на пуњење – преносни (2 ком).
- Батеријске лампе 2 ком.
- Мобилни телефони 2 ком.
- Рачунар са пратећом опремом (штампач, читач чипова).
- Потрошни канцеларијски материјал.
- Стандардна радна обућа и одећа за запослене раднике(зимска и летња).
- 2 пара гумених чизама.
- Посебна колица за превоз угинулих животиња.
- Прскалица за дезинфиковање опреме и алата, 2 ком.(10 л. и 5 л).
- Посебан фрижидер за патолошки материјал.
- Стерилизатор за инструменте.

3. Када се грађанима враћају њихови ухваћени пси у случају наплате трошкова хватања и боравка пса у прихватилишту, потребно је обезбедити фискалну касу са пратећом опремом.

4. Обука и заштита - Сви радници који буду радили у прихватилишту за напуштене животиње морају бити превентивно вакцинисани. Такође, морају проћи обуку за хватање напуштених паса и рад у прихватилишту. Обука ће се обавити у КП у коме ова служба функционише више година.

СТАТУС СЛУЖБЕ ЗА РАД У ПРИХВАТИЛИШТУ

За решавање овог проблема у општини Књажевац формирана је служба при ЈКП «Стандард». Поменута служба би обављала све потребне послове око хватања и збрињавања напуштених животиња у прихватилишту, а на основу уговора закљученог између општине Књажевац и ЈКП «Стандард».

За опремање службе општина Књажевац мора обезбедити потребна средства, како би иста могла да функционише.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Потребна финансијска средства:

1. Средства за куповину и инфраструктурно опремање грађевинске парцеле, као и за изградњу напред наведених објеката - једнократно.
2. Средства за набавку горе набројане опреме за рад радника у прихватилишту - једнократно.
3. Трошкови ветеринарског збрињавања и здравствене контроле ухваћених животиња (лекови, вакцинација, обележавање, лечење - потребан је уговор са ветеринарском станицом).
4. Трошкови личног дохотка и накнада за запослене раднике.
5. Трошкови обуке, као и здравствене заштите запослених (превентивно вакцинисање).
6. Трошкови исхране животиња у прихватилишту.
7. Материјални трошкови у прихватилишту (гориво, регистрација возила, струја, вода, телефон...).
8. Трошкови стерилизације, кастрације и еутаназије.
9. Одржавање опреме у прихватилишту (текуће и ванредно одржавање).
10. Набавка дезинфекционих средстава.
11. Трошкови за одржавање објекта.
12. Трошкови превоза и уништавања животињских лешева.

Приходи за финансијска средства:

1. Буџет општине Књажевац (евентуално средства из буџета републике).
2. Из делатности .
3. Средства из донација.

ПРЕДЛОГ ДИНАМИКЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

С обзиром на садашње стање, обимност проблематике и материјалне могућности предлог је да се реализација Програма изведе у фазама.

Напомена је да код фазног решавања треба строго водити рачуна о приоритетима и законским обавезама.

- У првој фази отворити прихватилиште за напуштене животиње, са изграђеним минимумом објеката, обезбедити возило, запослити минимум једног радника и набавити минималну заштитну опрему, како би исти могао почети са радом. Пре почетка рада радници морају бити превентивно вакцинисани и што хитније упућени на обуку за рад у прихватилишту.
- У другој фази набавити недостајућу опрему за функционисање прихватилишта

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У општини Књажевац проблем напуштених животиња (паса луталица) представља тему о којој се на разним форумима расправљало више година. Најизраженији проблем је у граду Књажевцу, али је присутан и у осталим насељеним местима. На решавању ове проблематике нису предузимани значајнији дугорочни и плански кораци.

У циљу дугорочног решавања ове проблематике крајем 2008. године се приступило тражењу повољне локације и изради идејног пројеката прихватилишта за напуштене животиње, а сама изградња прихватилишта треба да отпочне што хитније, у сарадњи са друштвима за заштиту животиња.

У граду Књажевцу постоји регистровано Удружење грађана за заштиту и хумано збрињавање животиња „Опстанак“, чији чланови су узели активно учешће у овом пројекту.

Изградњом прихватилишта биће решен део горе наведених проблема, али је потребно и спровести Програм контроле и смањења популације напуштених животиња у Књажевцу и осталим насељеним местима, који подразумева: стерилизацију и кастрацију, обележавање свих паса на територији општине, удомљавање ухваћених паса, едукацију становништва, путем средстава јавног информисања, предшколских и школских установа, сарадњу са ветеринарским службама и инспекцијама, друштвима за заштиту животиња, ловачким удружењима, еколошким организацијама, кинолозима...итд.

У реализацији Програма смањења броја напуштених животиња учествоваће радници ЈКП „Стандард“ (служба за рад у прихватилишту итд.), Удружење грађана за заштиту и хумано збрињавање животиња „Опстанак“ (као и друга поменута и непоменута удружења), ветеринарска станица, ветеринарске инспекције, општинске инспекцијске службе, медији и грађани општине Књажевац.

Коментар образложења:

Процењено је да на територији општине има око 8 000 паса, од којих су 500 – 1000 пси луталице. Остали су у домаћинствима и већина њих нису евидентирани (обележени).

Сваки неевидентирани пас кога власник избаци на улицу постаје пас луталица и представља опасност за грађане, а одговорност за последице његових напада на грађане и имовину пада на терет локалне самоуправе.

Обележавањем паса увећава се одговорност власника, који своје љубимце не могу олако избацити на улицу (зна се чији је пас). Неодговорни власници ће сносити све материјалне трошкове за последице дела које направи пас (нападне особу, друге животиње...), као и трошкове хватања и збрињавања пса у прихватилиште.

Пракса у нашем окружењу је показала да се применом мера: обележавања паса, кастрацијом и стерилизацијом, удомљавањем, едукацијом грађана, драстично смањује број паса луталица. Применом свих ових мера из Програма капацитет будућег прихватилишта ће бити довољан за територију општине Књажевац. Први значајнији дугорочни резултати се могу очекивати после једне године од почетка рада прихватилишта. Све горе наведене мере предвиђене Програмом су неопходне како би се кроз време и едукацију подигла свест о схватању одговорности (личне и материјалне) власника сваког пса и тиме отклонио узрок проблема.

ЗАКЉУЧАК

Прихватилиште треба да почне са радом што је пре могуће, тј. одмах након реализације прве фазе из Програма.

До тада, а ради што хитнијег решавања проблема напуштених животиња, одмах започети сарадњу са другим локалним или регионалним прихватилиштима за напуштене животиње и Зоохигијенским службама, тј. Комуналним предузећима, која постоје у Србији и испуњавају законске услове.

Усвајањем и реализацијом овог пројекта - Програма даје се допринос да се, на један прогресиван, а изнад свега хуман начин, промени наш однос према напуштеним животињама, а самим тим и слика о нама самима пред нашом јавношћу, као и пред нашим пријатељима који посећују наш град.

Број: 323 – 6/2009-09
Дана: 10.12.2009. године
У Књажевцу

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Књажевац - Општина
Општина Књажевац
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНСКОГ ВЕЋА,
Младен Радосављевић

